

ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Соломка О.М.,

завідувач кафедри економічної теорії, к.е.н., доц.

Національний університет харчових технологій

***Анотація.** Розглянуто залежність економічної ефективності виробництва від величини і якості людського капіталу, успадкованого з позицій освіти, культури і, в першу чергу, здоров'я.*

***Ключові слова:** розвиток, людський капітал, якість життя, здоров'я*

На сучасному етапі суспільного і економічного розвитку різко зростає залежність економічної ефективності виробництва від величини і якості людського капіталу, успадкованого з позицій освіти, культури і, в першу чергу, здоров'я.

Зростання частки людського капіталу в структурі національного багатства вимагає більш повного врахування фізичних, духовно-моральних і соціальних потреб людей, забезпечення можливостей для кожної людини вести здорове, повноцінне, творче, активне життя. Це призвело до необхідності формування принципово нової стратегії державної соціальної політики, спрямованої на соціальний розвиток, на відтворення людського капіталу та розвиток людського потенціалу нації. Підвищуючи якість життя, змінюючи вимоги до особистісних якостей людини, держава і суспільство можуть підвищити якість людського потенціалу, від якого в сучасних умовах в першу чергу залежить рівень соціально-економічного розвитку країни.

Ресурс здоров'я – це основа і умова функціонування людського капіталу. Гарне здоров'я є передумовою і наслідком соціального благополуччя індивіда та ефективного функціонування економіки в цілому.

Ефективне виробництво і відтворення запасів здоров'я є головною умовою економічної і соціальної стабільності в суспільстві.

Повноцінне використання, збільшення і підвищення результативності людського капіталу можливе тільки за умови здійснення інвестицій з боку людини (сім'ї), бізнесу, держави, спрямованих як на його формування та відтворення, так і на забезпечення високої якості життя.

На підставі багаторічних досліджень встановлено, що здоров'я населення на 49–53% залежить від способу життя, на 17–20% — від зовнішнього середовища (екологія, клімат), на 18–22% — від спадкових причин (генотип, біологія людини) і на 8–10% — від стану системи охорони здоров'я. Саме другі 50% є основою формування людського капіталу та потенціалу соціально-економічного та демографічного розвитку країни.

У вересні 2012 р представники 53 країн Європейського регіону, які зібралися на сесії Європейського регіонального комітету ВООЗ, затвердили основи, побудованої з опорою на цінності і фактичні дані, регіональної політики охорони здоров'я – «Здоров'я-2020». Проведені дослідження свідчать про те, що підтримка здоров'я і його детермінант протягом усього життя веде до зростання очікуваної тривалості здорового життя і приносить дивіденд довголіття; і те й інше дає серйозні економічні, соціальні і індивідуальні вигоди. Очікується, що до 2050 р понад чверть населення (27%) становитимуть люди віком 65 років і старше. Сьогодні на кожного чоловіка у віці 85 років і старше припадають 2,5 жінки такого ж віку, і прогнозується, що цей дисбаланс до 2050 р збільшиться. В країнах ЄС-15 в період з 2004 р по 2050 рр. прогнозується зростання загальних витрат у зв'язку зі старінням (пенсійне обслуговування, медична допомога і довготривалий догляд) приблизно на 4-5% валового внутрішнього продукту (ВВП). Економічні наслідки старіння населення для витрат державного сектора в найближчі десятиліття пропонується істотно пом'якшити, якщо збільшення тривалості життя буде супроводжуватися паралельним підвищенням пенсійного віку [1, с.96].

Ресурс здоров'я є основою умовою функціонування людського капіталу, як на рівні індивіда, колективу (групи), так і на рівні суспільства (держави).

Поліпшення здоров'я населення за рахунок пролонгації працездатності призводить до збільшення пропозиції робочої сили, зростання продуктивності

праці і, відповідно, зростання економічних показників розвитку як окремих регіонів, так і країни в цілому. Інвестиції в здоров'я, з одного боку, визначають саму можливість такого функціонування, з іншого боку, збільшують його тривалість. Завдяки цим інвестиціям скорочується кількість днів непрацездатності, знижується рівень інвалідності, смертності, що призводить до зростання суспільного виробництва, збільшення особистих доходів громадян і позитивного впливу на темпи соціально-економічного розвитку країни.

На рівні суспільства стан здоров'я нації впливає на кількісну і якісну характеристику трудових ресурсів, соціальну, економічну і трудову активність населення. Це, в свою чергу, безпосередньо впливає на рівень найважливіших макроекономічних показників (ВВП, національний дохід тощо).

Використання здоров'я як елемента людського капіталу – інвестиційного ресурсу – припускає можливість його накопичення і розширеного відтворення за допомогою вкладення коштів в одні блага (якісне харчування, спорт, екологічні заходи, профілактична медицина тощо) і економії на інших (алкоголь, тютюн і ін.).

Виробництво ресурсу здоров'я може розглядатися як основа реалізації заходів соціальної політики в галузі охорони здоров'я, стратегії його зміцнення, що в цілому приведе до збільшення обсягів людського капіталу, який представляє собою основну рушійну силу сучасної економіки.

Література

1. Здоровье 2020. Основы европейской политики и стратегии для XXI века. Всемирная организация здравоохранения. 2013. 224 с.